

● GODE ERFARINGER

Mange kommuner har allerede erfaring fra bruk av introduksjonsprogram, mens andre er i startgropa. Forskningsstiftelsen Fafo har evaluert prøveprosjekter der det er gjort forsøk med introduksjonsprogram. Evalueringen viser gode resultater.

Fafo peker på at praksisplass, fadder på arbeidsplassen og guider fra frivillige organisasjoner, sammen med et bedre nettverk og bedre norsk kunnskaper, øker sjansene for å komme i jobb.

BOSETTING AV FLYKTNINGER – INTERNASJONAL FORPLIKTELSE OG SOLIDARITET

Norge har sluttet seg til FNs flyktningkonvensjon av 1951, og har dermed påtatt seg forpliktelse til å gi flyktninger beskyttelse. Arbeidet med flyktninger tar sikte på å gi den enkelte mulighet til et selvstendig liv basert på at de får anledning til å etablere seg og starte på et normalt liv så raskt som mulig. Gjennom erfaringer og forskningsprosjekter vet vi at lange mottaksopphold fører til plager og vanskeligheter for mange flyktninger, noe som kan bidra til å gjøre bosettings- og integreringsarbeidet vanskeligere enn det ville vært hvis bosettingen skjedde raskere.

Kollektivt ansvar

Arbeidet med bosetting av flyktninger i kommunene blir organisert etter en ny modell som første gang ble tatt i bruk da kommunene ble forespurt om bosetting for 2002. Ordningen baseres på at kommunene tar et kollektivt og solidarisk ansvar for å sikre at antall kommuneplasser er i samsvar med bosettingsbehovet og innebærer at kommunene samarbeider om å organisere bosetting av flyktninger.

Det er oppnevnt et nasjonalt utvalg som beregner og fastsetter hvor mange flyktninger det er behov for å bosette det kommende året, og fordeler det på fylkene i Norge. Utvalget består av tre representanter fra staten og tre fra kommunesektoren. Kommunenes sentralforbund og UDIs regionkontor fordeler fylkenes bosettingsbehov på kommunene før UDI sender brev til kommunene med forespørsel om plasser for bosetting.

For 2004 har utvalget beregnet at det er behov for at kommunene tar imot 5 800 mennesker som har fått oppholdstillatelse i Norge.

Regionkontor Vest

Fylkene Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane
Telefon: 55 30 09 99

Regionkontor Midt-Norge

Fylkene Møre og Romsdal, Sør- og Nord-Trøndelag
Telefon: 73 89 24 00

Regionkontor Nord

Fylkene Nordland, Troms og Finnmark
Telefon: 76 96 58 10

Regionkontor Øst

Fylkene Østfold, Vestfold, Akershus og Oslo
Telefon: 23 35 15 00

Regionkontor Indre Østland

Fylkene Hedmark, Oppland og Buskerud
Telefon: 61 14 65 00

Regionkontor Sør

Fylkene Telemark, Aust-Agder og Vest-Agder
Telefon: 38 10 60 60

● ULIK ORGANISERING

Forsøkskommunene har valgt ulike modeller når de har brukt introduksjonsordning. Loven legger visse rammer, og det er opp til kommunene å finne en organiseringsmodell som passer lokalt. Informasjon om forsøkskommunene finnes på www.udi.no.

UDI har oppfølgingsansvar i arbeidet med introduksjonsordningen. Opplæring av kommunene startet våren 2003 og blir arrangert av UDI, Aetat, Fylkesmannens utdanningsavdeling og KS.

Til deg som er LOKALPOLITIKER!

Postboks 8108 Dep N- 0032 Oslo
Kontoradresse: Hausmannsgate 21
Telefon: 47/23 35 15 00 Fax: 47/23 35 17 14
E-post: udi@udi.no
www.udi.no

Visste du at

- den nye introduksjonsloven gir den enkelte flyktning både rett og plikt til å delta i et introduksjonsprogram, som går over 2 år og er heldags og helårig?
- loven omfatter alle nyankomne flyktninger* med behov for kvalifisering, som kommunen mottar integreringstilskudd for?
- kommunen skal tilby hver og en et individuelt tilpasset kvalifiseringsløp?
- det er knyttet en individuell introduksjonsstønad til ordningen slik at flyktningene i minst mulig grad skal være avhengig av sosialhjelp?
- loven gjelder i alle kommuner, som bosetter flyktninger, fra 1. september 2004?

Hoda Safayan

Jeg heter Hoda Safayan, er 21 år og er fra Iran hvor jeg har gått på videregående skole og studert matematikk i ett år på universitetet i Teheran. Jeg har gått på introduksjonsprogram på Introduksjonscenteret for utlendinger i Drammen i 8 måneder. Det har vært veldig bra for meg for der lærte jeg fort å snakke norsk. Nå har jeg kommet inn på forkurs til Ingeniørhøyskolen og skal begynne der til høsten. Jeg var veldig fornøyd med introduksjonsprogrammet fordi det ga meg en fin start i Norge. Jeg fikk en plan for framtiden min. Når jeg har en plan, jobber jeg hardere for å nå målet mitt. Jeg tror det er veldig viktig å få en plan for livet i et nytt land. Jeg likte også veldig godt de ulike kursstilbudene på introduksjonscenteret. Jeg hadde både datakurs og aktivitetnorsk som er et opplegg for å bli kjent i lokalsamfunnet. Det synes jeg var veldig fint for jeg møtte så mange mennesker og ble bedre kjent med Drammen.

- Fra frivillig deltakelse til lovfestet rett og plikt
- Bruk av pisk og gulrot i integreringsarbeidet
- Fra klient til aktiv deltaker
- Fra kurator i tjenesteapparatet tilveileder og tilrettelegger
- Språk- og arbeidspraksis som metoder i opplæringen
- Sosial nettverksbygging som virkemiddel

INDIVIDUELL OPPFØLGING

Kommunen skal så raskt som mulig, og senest innen tre måneder etter bosetting, tilby den nyankomne et introduksjonsprogram. De nyankomne har på sin side plikt til å delta, hvis de ikke er i jobb. Hver deltaker skal ha en kontaktperson i kommunen som har ansvaret for utformingen av en individuell plan og den individuelle oppfølgingen gjennom programperioden. Det legges opp til arbeid i tverrfaglige team i oppfølgingen av den enkelte, og Aetat er en viktig samarbeidspartner.

Hovedelementene i programmet er:

- Opplæring i norsk og samfunnskunnskap
- Forberedelse til videre opplæring eller tilknytning til yrkeslivet

Kåre Aalberg

Jeg heter Kåre Aalberg og er ordfører i Namsos. Namsos kommune har gjennomført heldags "Introduksjonsprogram med egen stønad" i snart tre år. Elementene i programmet er norskundervisning, tilpasset informasjonsprogram, språkpraksis og arbeidspraksis. Kartlegging og arbeid med individuell handlingsplan i samarbeid med programveileder er sentrale elementer i oppfølgingsarbeidet. Vi lykkes ikke med alle, men resultatene er klart forbedret siden oppstarten i januar 2001. Av de som har deltatt så langt har 3 av 4 vært uavhengig av økonomisk bistand fra kommunen etter at de har gjennomført programmet. De fleste går på skole, noen er i arbeid og noen er på arbeidsmarkedstiltak. Gjennom bruk av introduksjonsprogram får også kommunen gode økonomiske resultater, samtidig som vi får mange fornøyde flyktninger."

ET LØFT I INTEGRERINGSARBEIDET

Et samlet storting gikk våren 2003 inn for introduksjonsloven, som staker ut en ny retning i integreringsarbeidet i Norge. Loven gir nyankomne flyktninger rett og plikt til deltakelse i et introduksjonsprogram. I flere år har det vært gjennomført prøveprosjekter i bruk av liknende ordninger i mange kommuner, og erfaringene er svært gode. Mange kommuner har hatt økonomisk gevinst av å innføre introduksjonsordning, fordi systematisk kvalifisering og oppfølging har ført flere ut i jobb.

Det viktigste målet med ordningen er å styrke nyankomnes mulighet for deltakelse i yrkeslivet og dermed bidra til at flere blir selvforsørgende og færre blir avhengig av økonomisk sosialhjelp. Ordningen med introduksjonsprogram ble utviklet da man så at sosialhjelp førte til passivitet og klientifisering. Man så behovet for et mer intensivt og helhetlig tilbud som forplikter både deltaker og kommunene.

- Loven regulerer en ordning som kombinerer et introduksjonsprogram med en introduksjonsstønad. Den legger opp til å vri den enkeltes inntekt fra passiv sosialstøtte til inntekt basert på aktive kvalifiseringstiltak. Programmet skal være helårig og på full tid, med ferier som i arbeidslivet. Ugyldig fravær fører til trekk i stønaden.

Skattepliktig stønad

Deltakelse i programmet gir den enkelte rett til å motta introduksjonsstønad som årlig utgjør 113 722 kroner (pr. 1. mai 2003). Introduksjonsstønaden skal ikke behovsprøves og det skal betales skatt av stønaden. Deltakere i programmet kan fra 01.09.2004 søke bostøtte fra Husbanken. Lønnet arbeid ved siden av full deltakelse i programmet vil ikke medføre trekk i introduksjonsstønaden. Kontantstøtte, barnetrygd og barnebidrag medfører heller ikke trekk. Ordningen finansieres gjennom integreringstilskuddet som gis til kommunene over statsbudsjettet.

Dessuten:

- Visste du at ved inngangen til 2004 venter omtrent 2 300 mennesker med innvilget oppholdstillatelse i mottak på å få flytte til en kommune i Norge?

* Nyankommet innvander mellom 18 og 55 år, bosatt etter avtale med UDI, som har behov for grunnleggende kvalifisering. Gjelder bare flyktninger som har fått asyl, opphold på humanitært grunnlag, kollektiv beskyttelse i massefluktsituasjon, overføringsflyktninger og de som er familiegjenforent med disse. Som nyankommen regnes den som har vært bosatt i kommunen i mindre enn to år når vedtak om deltakelse fattes.

SAMARBEID I LOKALSAMFUNNET

Samarbeid med frivillige organisasjoner er et ledd i introduksjonsprogrammet i mange kommuner. Blant annet er bruk av Røde Kors' flyktningeguiden en suksess mange steder. Ideen som ligger til grunn er at integrering skjer gjennom personlig kontakt. Det å ha bekjentskaper og et sosialt nettverk er avgjørende for å lære et nytt språk, skaffe seg jobb eller utdanning. Flyktninger og frivillige kobles sammen på bakgrunn av felles interesser, enten det gjelder fritid, utdanning eller arbeid.